Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 8, 1983 No. 127. VOL. XC.

Головна Рада УБС винесла важливі резолюції

Глен Спей, Н. Й. — В тижні від 20-го до 24-го червня ц.р., тут на власній культурно-відпочинковій оселі „Верховина" відбулись річні наради Головної Ради Українського Братського Союзу. У нарадах взяли участь члени Виконавчого Комітету з головою Іваном Олексином на чолі, члени Контрольної Комісії і головні радні цієї братської організації.

Після офіційного відкриття нарад, що його довершив голова І. Олексин, і прийнятті порядку нарад, затверджено одноголосно на становище заступника голови Ярослава Пронька на опорожнене місце після смерти адвоката Волтера Стека. На пост другого заступника голови обрано одноголосно дотеперішнього члена Контрольної Комісії ред Дмитра Корбутяка, а на це місце покликано д-а Омеляна Дерія.

Між важливими резолюціями, між іншим ухвалено резолюцію у загально-громадських справах і у справі дальшого ведення переговорів про злуку УБС і УНС.

У згаданій резолюції говориться:

„Головна Рада Українського Братського Союзу, заслухавши звітів членів Виконавчого Комітету про переговори з представниками Головного Екзекутивного Комітету УНС в справі об'єднання обох Союзів, ствердила, що переговори ще не доведені до кінця, і тому уповноважує Виконавчий Комітет провадити розмови далі для остаточного узгіднення усіх умов злуки з тим, що досягнення, домовленість і контракт будуть представлені 21-ій Конвенції УБС в 1986 році для остаточного вирішення цієї справи. А тим часом Головна Рада закликає головних і місцевих урядників посилити організаційну працю, щоб до 75-літнього ювілею в 1985 році Український Братський Союз зріс помітно в членстві і майні, і щоб ми святкували цей ювілей з почуттям задоволення і гордости за силу, заслуги і престиж нашої організації".

Наради УБС закінчились у п'ятницю по полудні молитвою і відспіванням національного гимну.

На Союзівці відбувається Панорама Молодих Українців

Союзівка. — Тут розпочалася в четвер, увечері, 7-го липня ц.р. Панорама Молодих Українців, що її зорганізувала керівник Братської діяльности УНСоюзу Марта Кордуба.

Панорама, яка триватиме до неділі, 10-го липня, включає широку та цікаву програму. Зокрема цікаві панелі на тему українських засобів масової інформації, фальшивих інформацій про Україну в американських школах, радіо, телевізії і пресі та вістки в західній пресі про боротьбу за людські права в Україні.

Програма суботи 9-го липня виповнена імпрезами легкого жанру, в яких учасники будуть мати нагоду побачити короткометражні фільми, музично-пісенні продукції, а вечором одноактову комедію „Вистава", яка мала свою прем'єру в Ню Йорку в Українському Інституті Америки. Мистецька виставка, дискусії на тему професійної кар'єри, зустрічі з українськими мистцями та розваговi вечори й забави виповнять всі дні Панорами.

За конституційне визнання української мови в Канаді

Оттава, Канада. (ОУПС-УІБ). — У відповідь на меморандум проф. Яр. Рудницького з 3-го березня 1983 року у справі признання українській та іншим мовам первісних поселенців Канади статусу „обласних" (регіональних) мов, прийшла відповідь із Державного секретаріяту для федерально-провінційних взаємин в Оттаві з датою 7-го червня 1983, мовляв: „Конституційний Акт із 1982 р. в нічому не стоїть на перешкоді, щоб уряди (провінційні) ввели й узаконили це" у висліді публічного домагання такого статусу. Іншими словами українські поселенці степових провінцій мають можливості вимагати державно-конституційного признання статусу „обласних" мов перед своїми провінційними легіслятурами, бо хартія людських прав, втілена в Конституційний Акт із 1982 р., в нічому не ставить перешкод у цій справі. В протилежність до цього справу аборигенних мов розглядатиметься на федерально-конституційному рівні в майбутніх переговорах із представниками тубільчого населення Канади, що передбачені „на кілька років у майбутньому". За секретаріят підписав повищу відповідь Жерар Вейс, керівник.

Совєти виступають проти активности УІС „Смолоскип"

Едмонтон, Альта (телефоном). — У вівторок, 5-го липня ц.р., в готелі Едмонтон Інн., осідку міжнародної акредитованої преси, відбулася незвичайна пресова конференція делегації СССР. Пресконференцію була скликана у зв'язку з розповсюдженням Українською Інформаційною Службою „Смолоскип" пресового повідомлення про українських спортовців у складі дружини Совєтського Союзу і про питання участи України в спортових ігрищах університетської молоді.

На пресконференцію прибуло кількасот журналістів з багатьох країн світу. СССР був заступлений повним складом своєї офіційної делегації і всіми акредитованими совєтськими кореспондентами в Едмонтоні. Крім них совєти привели на залю конференції відомого світового чемпіона Сергія Фесенка і російського гімнаста Корольова.

Шеф совєтської делегації Николай Ряшенцев, який є рівночасно віцепрезидентом совєтського олімпійського комітету, зложив офіційну заяву, поклавши при тому тих, які підготовляли ці світові ігрища. Він підкреслив також досягнення совєтських спортовців не тільки в ділянці спорту, але також у боротьбі за привернення миру у світі. Ряшенцев, несподівано для всіх витягнув з кишені копію пресового повідомлення УІС „Смолоскип" і зложив різкий протест проти, як це він сказав, використовування засобів ігрищ для політичних цілей і розповсюдження таких повідомлень.

Його заява викликала шум на залі і зараз після цього до запитів зголосився представник „Смолоскипу" ред. Осип Зінкевич, який поставив два принципові питання: представникові совєтської місії — „як він пояснює такий факт, що територія З'єднаних Стейтів Америки Пуерторіко є заступлена на Універсіяді своєю окремою збірною, а члени Об'єднаних Націй — Україна і Білорусь тут не заступлені, як не заступлена також Естонія, яка брала участь у перших ігрищах в 1924 році?"

Друге питання П. Зінкевич поставив Леонідові Драчевському, совєтському віцепрезидентові СФІСУ (Міжнародна Федерація Університетського Спорту). Обидва совєтські представники давали виминаючі і плутані відповіді, після чого дійшло до словесної конфронтації між О. Зінкевичем і Л. Драчевським, коли йому було поставлене пряме питання: „Чи згідно зі статутом СФІСУ Україна має право участи в Універсіяді чи ні?" Коли він дальше викручувався, під великий шум цілої совєтської делегації, йому ще раз було поставлене питання: „Скажіть тільки так, або ні!"

На цьому місці предсідник перервав пресконференцію і попросив, щоб чергові питання ставити лише у виключно спортових справах. Після закінчення пресконференції майже всі члени совєтської делегації отчили представника „Смолоскипу" і тоді відбулася вже неформальна, але палка полеміка у справі національної дискримінації в СССР і ройського спортового колоніялізму.

Тут стало відомо, що рішення у справі влаштування цієї пресконференції запало в Москві пізно вночі з 4-го на 5-го липня.

Польська Церква включається в економічну відбудову країни

Ватикан, Італія. — Ватиканські джерела повідомили у вівторок, 28-го червня, про те, що польська Католицька Церква і уряд ще перед поїздкою Папи Івана Павла II до Польщі домовилися утворити церковну установу, яка скеровувала б мільйони західніх долярів у формі позичок і дарів для піднятя розваленої польської економіки.

У Вашінгтоні президент Роналд Реген заявив, що він розглянув би справу зняття санкцій, накладених на Польщу, якщо комуністичний уряд Варшави послідував би за закликом Папи дозволити створення „вільної профспілки, яка не була б керована урядом".

Президент додав: „Якщо вони зроблять це, я вважаю, що ми переглянемо наші дії".

Домовленість про утворення церковної фінансової установи, здається, є частиною ширшого пляну Церкви, в якому, як говорять добре поінформовані джерела, Ватикан погодився попросити колишнього лідера „Солідарности" Леха Валенсу відійти в сторону в заміну за зобов'язання польського уряду скасувати військовий стан і відродити реформи.

Дипломатичні та церковні джерела, які не бажали бути названими, заявили, що польський примас кардинал Юзеф Глемп і польський уряд домовилися про створення церковної фінансової установи ще перед приїздом Папи до Польщі 16-го червня.

Пляни установи і сама установа — це ідея кардинала Глемпа. Ця установа буде отримувати гроші із західніх джерел і розпоряджати ними разом з польським урядом.

Інша домовленість, яка виникла в результаті відвідин Папи, як повідомляють ці самі джерела, це те, що Церква буде співпрацювати з урядом при створенні нової профспілки на основі ідей „Солідарности", але під іншою назвою і не під керівництвом Валенси.

Ватиканські та інші джерела говорять, що деякі високі офіційні особи Ватикану переконали Папу вплинути на Валенсу, щоб він відмовився від своєї ролі лідера в заміну за зобов'язання уряду проголосити амнестію для політичних противників режиму і скасування військового стану.

Обидві сторони — уряд і Церква — скористають від такого полагодження справ. „Це буде спонукою для відпрherження відносно санкцій" — заявили дипломатичні джерела. Але ці ж джерела також заявили, що „скасування санкцій є сприятливим елементом, але народ чекає на скасування також і військового стану".

Про небезпеку діоксину знали вже давно

Ню Йорк, Н. Й. — Федеральний суд на Лонг Айленді звільнив тепер для публічного перегляду давні прилоги хемічних фірм, у зв'язку зі скаргою 20,000 ветеранів війни у В'єтнамі, які закидають тим фірмам вживання шкідливих для здоров'я складників.

Прилоги вказують тепер, коли і що хемічні фірми знали про небезпеку діоксину. З них видно, що велика хемічна фірма Дов вже в 1960-их роках знала про те, що люди наражені на вдихування діоксину можуть важко захворіти, а то і померти. Але фірма ці інформації не подала урядовим чинникам, щоб не втратити можливости продавати велику кількість рідини для зрошування дерев, в якій був діоксин, американській армії. Ця рідина, що дістала назву „Ейджент Орендж" була у великій кількості вживана військом у В'єтнамі для винищення листя дерев. Фірма Дов, яка довгі роки робить досліди над сполуками хемічних середників для нищення шкідників в природі та мала для того зв'язки урядовими чинниками, досі твердить, що крім хвороби шкіри, відомої під назвою „хльоракне", їй не відомо про ніякі інші захворювання людей, що мали до діла з тими хемічними середниками.

Тим часом один із тепер доступних для публіки документів вказує на те, що в 1965 році, коли уряд купував у фірмі Дов мільйони фунтів „Ейджент Орендж", директор токсикології цієї фірми у внутрішньому звіті остерігав перед тим, що діоксин може бути надзвичайно трійливий для людей, і що в медичній літературі є відомі смертні випадки. Ще в 1958 році відома фірма Бернг у Західній Німеччині написала до Дов та інших хемічних фабрик, які виробляли хемікалії зі складником тетрахльородибензодіоксин, що треба поставити границі в продукції того небезпечного для людей хемічного складника. Але того листа відложили до актів і ніхто в тому часі ним серйозно не поцікавився.

Ізраїль іде на поступки

Єрусалим, Ізраїль. — Ізраїльські офіційні особи заявили у вівторок, 5-го липня, що Ізраїль проведе часткове, поступове виведення своїх військ з центральної частини Лівану в безпечніші південні райони, передавши звільнену територію під контролю ліванської армії або частин міжнародних військ для втримання миру в Лівані.

Міністер закордонних справ Ізраїля Іцак Шамір на зустрічі з міністром закордонних справ Голляндії Гансом ван ден Бреком заявив, що виведення, яке ізраїльці називають „перегрупуванням" буде проведене поступово з відповідним зайняттям залишених районів частинами ліванської армії або міжнародними військами підтриманням миру в Лівані.

Таке перегрупування, яке плянується провести до листопада, буде вигідним для Ізраїля: воно збереже перевагу ізраїльських військ над сирійцями, зменшивши при тому можливість втрат і витрат на утримання і забезпечення понад 15,000 окупаційного ізраїльського війська в Лівані.

В той же самий час ізраїльські офіційні особи повторили рішення Ізраїля залишитися в Лівані до того часу, поки Сирія і Палестинська Визвольна Організація не виведуть своїх військ з Лівану.

Сирія відкидає договір

Єрусалим, Ізраїль. — Державний секретар Джордж Шулц зустрівся в середу, 6-го липня, з президентом Сирії Гафезом ель-Ассадом і на протязі п'ятьох годин обговорювали питання виводу сирійських військ з Лівану та інші зв'язані з цією проблемою питання. Після переговорів Шулц заявив, що Сирія залишилася повністю проти дальших переговорів про виведення своїх військ з Лівану. Але він сказав, що сирійці погодилися утворити робочу групу зі ЗСА, щоб розглянути можливості повернення справжньої незалежности Ліванові.

Секретар Шулц сказав, що під час п'ятигодинних переговорів у Дамаску, столиці Сирії, він і Ассад „сперечалися" відносно угоди про безпеку, яка була досягнута в травні між Ізраїлем і Ліваном. Складовою частиною угоди була готовість Ізраїля вивести свої війська з Лівану, якщо Сирія і Палестинська Визвольна Організація зроблять так само. Потім Шулц сказав у літаку, який віз його до Єрусалиму на переговори з ізраїльськими лідерами, що в Дамаску „ми до нічого не домовилися відносно спільних точок цієї угоди".

Після зустрічі Шулца з Ассадом уряд Сирії заявив, що його опір угоді між Ізраїлем і Ліваном є „остаточний і невідкличний".

Одначе Шулц сказав, що ЗСА залишаються надалі зобов'язані притримуватися того становища, що Сирія мусить вивести свої війська з Лівану. Він також сказав, що він і Ассад „погодилися щодо важливости мати сильний, вільний, суверенний Ліван з міцним центральним урядом", і додав: „Ми погодилися знайти способи і засоби для усунення шляхів, щоб допомогти осягнути цю мету".

Секретар Шулц сказав, що він і не надіявся на рішучий поворот у відношенні Сирії до ізраїльсько-ліванської угоди і представив свою подорож як попередні зусилля зібрати інформацію. Офіційні особи, які супроводили Шулца, сказали, що секретар Шулц все таки надіється знайти якусь форму для виводу всіх чужинецьких військ з Лівану.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД Реген, промовляючи 5-го липня на конвенції Американської Федерації учителів в Лос Анджелесі, закинув учителям, що вони своєю інтерпретацією різних фактів, зокрема нуклеарної війни і расової боротьби, індоктринують учнів та наставляють їх ворожо до тих проблем.

КОЛИШНІЙ ДИРЕКТОР мистецької галерії в С. В. Пост коледжі на Лонг Айленді признався, що він вкрав ряд мистецьких картин із цієї галерії. Його звільнили з того посту минулого року тому, що він подав неправдиві інформації про своє минуле. Аж тепер, однак, крадіж доказали і його арештувано.

НАЙВИЩИЙ СУД РІШИВ шістьма голосами проти трьох, що американська Конституція дозволяє стейтовим законодавчим тілам платити священикам і рабинам, щоб кожного дня почінали їхні наради молитвою. Це рішення запало після того, як один із стейтових сенаторів Небраски запротестував, що там вже від 16-ти років платять пресбітеріянському пасторові за молитовне відкриття засідань легіслятури.

У ЗАХІДНІЙ ВІРДЖІНІЇ народилася 5-го липня дитина у жінки, яку тримали через 84 дні на віддихових апаратах, після того, як вона клінічно була визнана мертвою. Це є найдовше плеканий досі плід у штучно вдержуваній на т. зв. „життєвих машинах" матері. Народжена дівчинка важить 3 фунти та 11 унцій.

В БОСТОНІ ЗАМКНУЛИ для переїзду важких вантажних авт та автобусів міст на Массачусет авеню, знаний під назвою Гарвардського мосту після того, як перевірка його виказала щілини у його основах. Після нещасливого випадку в Коннектикаті у минулому тижні, перевіряють усі мости, але т. зв. „втома металю", кажуть знавці мостів може прийти зовсім несподівано і її не можна завчасу завважити. Саме „втома металю" викликує в ньому небезпечні щілини, що можуть доводити до заломання моста.

В МІСЯЦІ ЛИПНІ МИНАЄ ДВАДЦЯТЬ років, як в Ріно, Невада, відбуваються курси Суддейського коледжу, на який з'їжджаються американські судді з цілих ЗСА для взаємної виміни досвідом, а передусім для вивчення певних випадків. В коледжі викладають понад 50 різних предметів, які тривають від тижня до місяця. Особливо багато є викладів на тему алькоголізму та наркоманії, як тих проблем, що найчастіше трапляються у праці суддів. Досі цей коледж закінчило 13,000 американських суддів.

ПІСЛЯ ОСТАННІХ випадків вогнів на літаках, Уряд зарядив гострі вимоги щодо безпеки лазничок на літаках, в яких такі вогні найчастіше починаються. Показується, після довгих інвестигацій, що вогонь на бразилійському літаку біля Парижу ще в 1973 році, в якому загинуло 124 пасажирів, а лише 10 врятувалося, був викликаний в одній із лазничок того літака.

КРАЙОВА ОСВІТНЯ АСОЦІЯЦІЯ вирішила в часі своєї конвенції у Філядельфії, що можна буде звільняти з праці білих учителів, які мають за собою багато років праці на те, щоб учителі меншин з меншим досвідом могли задержатися у школах.

У світі

ГАЗЕТА „ЛОС АНДЖЕЛЕС ТАЙМС" у вівторок, 5-го липня, писала, що відбулися попередні контакти між Ватиканом і Кремлем відносно можливости для Папи Івана Павла II відвідати наступного року Литву, яка, як відомо, знаходиться під окупацією Совєтського Союзу з 1940 року. Відвідини мали б відбутися в березні наступного року. Газета при тому згадує, що наступний рік буде річницею цілого ряду важливих дат, пов'язаних з об'єднанням Польського Королівства і Великого Литовського Князівства в XIV-XVI століттях з поширенням християнства на литовській землі. Західні дипломати висловлюють глибокий сумнів щодо здійснення таких намірів Ватикану і згоди Москви на такі відвідини, особливо після тих соціяльних та історичних зрушень, які відбулися після перших відвідин Папою Польщі в 1979 році та тих ентузіястичних зустрічей, які супроводили Папу під час його других відвідин Польщі минулого місяця.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ повідомили у вівторок, 5-го липня, зі столиці Індії Ню Делі, що афганські повстанці заатакували летовище в Кабулі та совєтську летунську базу поблизу Кабулю ракетами і кулеметним вогнем, знищивши і пошкодивши певну кількість літаків. Повідомлення не говорять про кількість пошкоджених літаків, ні про величину іншої завданої шкоди. Інші повідомлення говорять, що повстанці висадили в повітря антени передачі кабульського радіо, яке передавало совєтську пропаганду на Афганістан, Пакістан, Індію, південний Китай, Іран і південну частину Совєтського Союзу.

ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ БРИТАНІЇ повідомила, що глибинні причини, які породили расові бунти в британських містах два роки тому не ліквідовані повністю, і в будьяку хвилину можуть виникнути расові безпорядки з новою силою.

З ДЮССЕЛЬДОРФУ, НІМЕЧЧИНА, повідомили, що совєтський офіційний представник торгівлі 42-літній інженер Геннадій Батачев став перед судом у вівторок, 5-го липня, обвинувачений у викраданні подробиць кодів компютерів НАТО та в іншому шпигунстві. Колишній керівник торговельної фірми біля Франкфурту сказав судові, що він 12 разів зустрічався з Батачевим і передавав йому пляни компютера, в яких не було нічого таємного, але взяв за це від Батачева 2,000 долярів за цю „інформацію".

МОСКВА НАГОРОДИЛА польського лідера Войцеха Ярузельського орденом Леніна, найвищою совєтською нагородою. Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило у вівторок, 5-го липня, що нагорода була дана Ярузельському за його „заслуги в розвитку братської дружби СССР і Польської Народної Республіки та з нагоди 60-ої річниці з дня його народження".

РЕЧНИК СВІТОВОГО ОБ'ЄДНАННЯ психіятрів повідомив у вівторок, 5-го липня про те, що Болгарія слідом за Совєтським Союзом і Чехо-Словаччиною виступила з тієї організації. Всі три заяви про вихід з об'єднання мотивують свій крок політизацією цієї організації. Ця нібито „політизація" виражалася в тому, що організація виступала проти використання психіятрії для політичних цілей і засобу покарання в Совєтському Союзі та інших країнах совєтського бльоку.

На Союзівці відбувся перший тенісовий турнір сезону

Фіналісти, деякі з учасників турніру, організатори і гості після фіналів на кортах Союзівки.

Союзівка. — Сорок змагунів і змагунок, які змагались в чотирьох групах, взяли участь в тенісових першенствах УСЦАК-Схід під час триденного „вікенду" від суботи, 2-го липня, до понеділка, 4-го липня, у першому турнірі сезону на цій оселі УНСоюзу. Турнір пройшов з успіхом, не зважаючи на надмірно вологу і гарячу погоду, жертвою якої впало кілька учасників, що з уваги на корчі і виснаження не могли докінчити своїх змагань.

Це власне сталося у фінальних змаганнях чоловіків, коли Адріян Кутко при стані ігор 3-3 в третьому сеті не міг продовжувати матчу з уваги на корчі в шлунку, віддаючи тим самим перемогу Андріянові Хархалісові. Для цього останнього — це перша перемога в групі чоловіків після

(Продовження на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Андропов випробовує старий плян об'єднання багатьох народів"

Під таким заголовком авторитетна нюйоркська газета „Волл Стріт Джорнал" надрукувала 7-го червня статтю Романа Сольчаника, дослідника-аналітика радіо „Свобода" у Мюнхені. Автор статті розповідає, як режим Андропова намагається „перетопити понад 100 націй", які заселяють Совєтський Союз, в один совєтський народ", і які труднощі виникають при тому.

Із статті виходить, що совєтський „котел перетоплювання" народів виглядає на американський взірець. Але справа в дійсності не має нічого спільного з американською натуралізацією різних етнічних груп, які в різний час, в різній кількості та з різних причин опинилися у цій вільній країні.

Справа в тому, що народи Совєтського Союзу були завойовані колись Росією і поневолені. Росія віддавна відома як тюрма народів. Ці тюремні традиції у новій вдосконаленій формі перейняв прямий спадкоємець царської Росії з її тюремним режимом так званий Совєтський Союз, який є тою самою, тільки обновленою і вдосконаленою тюрмою народів. Це поперше. А подруге, кожний народ Совєтського Союзу має свою власну відвічну територію, а багато народів мало свої розвинуті незалежні держави з багатою тисячолітньою історією, наукою, культурою, творили окремі цивілізації ще тоді, як ні Росії, ні російського народу не існувало.

Росія століттями вела загарбницькі війни і маленьке Московське князівство в XIII столітті на болотах Москви ріки (що на місцевій мордовській мові означає болото) перетворилося впродовж наступних століть у велику, найбільшу імперію на світі. Росія століттями нищила завойовані народи, вбивала все свідоме і національне в тюрмах і на засланнях у Сибірі, а тепер Совєтський Союз намагається довершити ліквідацію поневолених нам народів і утворити „єдиний совєтський", тобто російський народ. Для цієї мети робиться все, включно з винищенням понад 1,000,000 українців найстрашнішим нелюдським способом — замореня голодом на їх власній багатій землі у власній хаті.

Совєтський Союз — це не „котел перетоплювання народів", Це котел нищення народів разом з їхніми культурами, історією, традиціями, це фізичне винищення понад 100 народів СССР. До цієї цілі Росія під назвою СССР прямує рішучо і, згідно її міркувань, безповоротно. Але сьогоднішній день не є останнім днем історії. Та реальна загроза, яка колись існувала для поневолення народів Росії, нависла тепер над народами Центральної і Східньої Европи, Афганістану та всіх тих народів, які поволі потрапляють в кігті ненаситної Москви.

Кремлінологи хай не забувають, що цей „котел перетоплювання народів" може розірвати внутрішній тиск, і тоді настане воля і справжній розквіт, дружба і розвиток поневолених і запланованих на загибель народів СССР.

Проблема кислотного дощу (acid rain) вже від років не сходить зі сторінок преси. Про неї щораз частіше говорять в радіо і телевізії, дискутують на наукових конференціях, пишуть книжки. На цьому тлі як до цієї проблеми підходити від довшого часу є міжнародні розходження, от хоч би, між Америкою і Канадою чи Англією й іншими державами Західньої Европи; у першій мірі скандинавськими країнами. Від нищівних кислотних опадів терплять однаково країни вільного світу як і комуністичного бльоку, з останніх у першій мірі Україна.

Що це є кислотний дощ і звідки він береться? Процес творення кислотного дощу бере свій початок у сталеварнях, електрівнях й інших фабриках як теж і у різних моторах, у першій мірі моторах авт. Із фабричних коминів при спаленні вугілля виділюються у повітря двоокиси сульфату, а з авт і інших моторів, що порушуються при допомозі пальної оливи, окиси азоту. В атмосфері наступає хемічне сполучення тих ґазів з водою, у висліді чого вони перетворюються у нищівні сірчані і азотні кислоти. З хмар, насичених цими кислотами, паде на землю дощ

Володимир Сушко

КИСЛОТНИЙ ДОЩ ПРОБЛЕМА ЖИТТЯ І СМЕРТИ

чи сніг, кислота яких є багато разів більша від кислоти вільного від тих занечищень дощу чи снігу.

Кислоту даної речовини вчені визначують на т. зв. pH скалі, що сягає від 0 до 14. Число 7 є посередині. Понижче 7 речі визначують як кислотні (O — кислота плину в батерії), а повище 7 як лугові (для прикладу, миляні речовини). Кислота природного, вільного від хемічних занечищень, дощу чи снігу є 5.6. Кислота опадів, насичених сірчаними чи азотними кислотами, є між 3 і 5 на pH скалі або, іншими словами, вона є від 1,000 до 10 разів більша чим кислота „чистих" опадів. Занотовано ще гірші опади. Об'єднання лісників Пенсильванії подає, що дощ, який впав в місцевості Кен (Kane) в північній Пенсильванії 1920-го вересня, 1978 року мав 2,32 pH. Це подібно якби вас обляли оцтом.

У чому проявляється нищівна роля кислотних опадів?

Кислотні опади ослаблюють і згодом нищать дерева, розкладаючи мінеральні речовини як кальцій, поташ і інші в листі дерев як теж і в землі, з якої дерева черпають потрібні життєдайні соки. Цей процес завмирання дерев може тривати роки чи і десятиліття. Для країн, залежних від лісового промислу, це велика загроза, от хоч би для Канади; де один на десять мешканців працює в деревному промислі. Канада є рівнож головним постачальником дерева для американської паперової індустрії. У Західній Німеччині, як подає недавно звідомлення уряду, стверджено, що приблизно 1.4 мільйона акрів лісу виявляють сліди нищівного впливу кислотного дощу. Подібне ствердження у скандинавських країнах і у Швайцарії.

Ще гірша ситуація є з водою, у яку паде кислотний дощ чи сніг. У воді, кислота якої є понижче 5 pH, риба не може жити і гине. Рівнож загибають водні рослини і їх місце займають всілякі мохи і грибки. Вода стає мертвою, нежиттєздатною. У східній Канаді сотки озер і рік не мають вже ніякої риби, бо вона вигинула. Звідомлення зі Швеції подають, що в тисячах їхніх озер стверджено кислоту води, в якій риба не може жити. В Нюйоркському стейті, — як подавала преса ще в 1980-му році, — більше як 100 озер в горах Адірондак не мають вже ніякої риби. Мертві озера без риби — це незаступима страта для економіки країни і для тих, які люблять ловити рибу. Розвагове риболовство в самій Канаді приносить один більйон долярів доходу.

Кислотні опади загрожують рівнож індустрії. Вони нищать фарбу на автах, рури на будинках і ослаблюють будівельні матеріяли на домах. У З'єднаних Стейтах Америки обраховують річну шкоду на будинках, що її спричинюють кислотні опади, на приблизно 2 більйони долярів. У Греції, де кислота загрожує клясичним будівельним пам'яткам, великі індустрійні заводи є зачинені під час літа. Рівнож накладено строгі обмеження, на автомобільний рух в Атенах.

Кислотні опади сьогодні — це міжнародна проблема. У своїй короткозорості сама людина створила собі цю проблему. В 1950 роках, щоб не занечищувати безпосередньо довкілля дов-

(Закінчення на стор. 4)

Одарка Мельникович-Крива

Приятель

(Пам'яті Юри Крутового)

Я люблю Чикаго, хоча від нього віє болем і вітрами. Коли поїзд доїжджав до головної станції, спогади мов птахи прилітали до мене. Перша зустріч з родиною на американській землі, туга за Европою, велика радість в родині і гірке розчарування. Та роздумувати не було часу, а втім не хотілося зі згарища будувати ватру...

Ірка чекала на мене в хаті, а якщо була перешкоджена, то ключ лежав на умовленому місці. Кожний раз, коли я відчиняла двері хати, у якій жили мої друзі — я чулась, немов у мами. Зі всіх кутків визирала теплота і щирість. Я заходила до кімнати Марти, якої, на жаль, в Чикаґо не було. З малої Мартусі виросла чудова дівчина, якою ми гордимося. На стінах висіли світлини її і її подруг — ще з часів дитинства.

Гей, гей не завернути років — промчали, мов гірський вітер під час бурі. Я пробувала заснути, але як, та ж завтра Оля одружується. Це доня моїх приятелів, які радіють, що дочекалися українського весілля. І ніч пройшла на розмовах, ще й Ірина тривожилась — вона старостина і хотіла якнайкраще віддати настрій українського вінчання. І це їй вдалося, — що ж не першина це для неї.

По весіллі я залишилася на кілька днів довше, хотіла відвідати знайомих. Рішила подзвонити до Лілі і Юрка, бо їх давно не бачила. Ліля відібрала телефон. У її голосі звучала тривога, яку вона насилу прикривала. Юра хворий — дуже хворий, але вона сказала, що приїхати я повинна — вони радо мене побачать. Я відклала слухавку і мою радість набік. Перед очима кружляли якісь марива, я падала у провалля, звідкіля не було виходу. Одна тільки думка працювала ясно, і я запитувала себе, запитувала і Бога, чому саме Юра, чому саме тій родині суджено таке горе? Біль наповняв кожну клітину мого тіла і душі.

На другий день я поїхала до Лісових, там я мала переночувати одну ніч. Я дуже сильно тремтіла і молилася, щоб Бог дав мені силу. По серпневому небі якось тривожно пересувалося сонце. Ліля була спокійна, тільки її очі були прислонені болем. Юра прийшов до нас, вітаючись щиро, подавньому. Ми пішли у кімнату, де було затишно. Їх хата — гарна, якась особлива так як і господарі. Картини розвішені на стінах додавали ще більшої краси; Юра мистець, маляр.

Якими барвами, якими словами, я можу передати все те, що ми пережили в цей вечір, а найбільше Юра. Кожний з нас рештками сил, пробував відіграти свою ролю якнайкраще.

І знову думка летить в минуле, мов божевільна. От картина перша: родина — малий син, гармонія подружнього щастя — в біді, і гаразді трималися вони разом. Знались ще з рідного Києва, дітьми гуляли разом, по київських бульварах. Блестять очі Юри невинністю хлопчини; його постава і рухи нагадують українських аристократів, яких у нас так мало. Від його чару важко було втекти. Яке рідкісне поєднання: краса душі і тіла, а він — усе задивлений у свою дружину. В його товаристві кожна жінка чулася щасливою. А яка в нього щира українська душа. Допомагав своїм землякам, де міг, бо своїми здібностями добився високого становища серед чужих.

Нитка спогаду урвалася. Прийшла дійсність. Цей вечір був довгий як ціла вічність, цей вечір був короткий немов одна хвилина, в якій помістились роки нашої дружби. Довгі роки, а які незабутні — неповторні. Скільки розмов, скільки спільних вечорів, а скільки спільних танців ми перетанцювали? Що ж, Зорбу можна було танцювати тільки з Юрою. Він, немов степовий вітер, поривав зі собою у вир юности.

Година була пізня. Юра ішов вранці до праці. Я німіла з болю і подиву, як він боровся зі страшною хворобою і до останку пробував бути мужнім так, як його предки, запорозькі козаки. Цілу ніч я не спала. На другий день я від'їхала, попрощалась з Лілею, вона для мене була такою рідною, як ніколи. Її обличчя просвічувало блідістю з тамтого світу, в її поставі було щось величне, яке вказувало на те, з якого вона роду походить. На прощання я пробувала щось сказати, хотіла щось взяти зі собою — біль моєї подруги, хворобу Юри. Та дійсність була...жорстока.

Мій літак від'їжджав під вечір. Я перед від'їздом подзвонила ще раз до Лісових. Юра відібрав телефон — голос у нього був бадьорий, тільки кашель не давав йому спокою. Запитував про мої турботи, діти; слова його звучали так, немов з ним все було в порядку. А потім він сказав:

— „Ти, Даринко, забула в нас свій жакет — це знак, що ми скоро побачимось.

— Так, Юро, це правда — я приїду й втрійку поїдемо на вакації. — І мій голос міцнів якоюсь силою — це вона від...Юри йшла.

Розмова урвалася. Здавалося, що чорний телефон набирав кольору...жалоби.

Коли я летіла літаком до Дітройту і дивилася на молочні хмари, бачила доріжку, по якій до мене йшов Юра — усміхнений і здоровий...

У цьому ж 1983 році під цим же наголовком появилася друком в Дітройті нова праця Михайла Бажанського, як випуск ч. 7 Бібліотеки Видавництва „Снятин". І знову авторові цих рядків довелося її рецензувати, як і попередні праці Бажанського: „Віки говорять" в 1981 році, та „Краса Снятинщини" в 1982 році. Отже на протязі трьох років Михайло Бажанський опрацював і видав друком три дуже вартісні книги, що вимовно доказує не тільки про глибоке знання вужчої батьківщини автора - Снятинщини, але й про подивугідну продуктивність та безприкладну посвяту даній справі.

Кожна з цих трьох книг присвячена іншій темі: „Віки говорять" — з аспекту історії Снятинщини від найдавніших часів, „Краса Снятинщини" — з аспекту географічного й духової та матеріяльної культури земляків Снятинщини, коли найновішу працю „Творчий динамізм патріотизму моїх земляків" автор вже присвятив людям об'єднаним в організації від первісних зародків, аж до модерних організацій, товариств, партій, установ, інституцій, формацій, братств, об'єднань і т. д., що завзято захищали українську самобутність.

Книга Бажанського „Творчий динамізм патріотизму моїх земляків", як і попередня — „Краса Снятинщини", написана методою гаслової енциклопедії, що й відмічено в підназоловку. Годі працю цього роду детально проаналізувати, бо слід би бути справжнім „всезнайком", тому можна тільки обмежитися на загальній характеристиці цієї надзвичайно цінної праці.

Іван Кейван

„ТВОРЧИЙ ДИНАМІЗМ ПАТРІОТИЗМУ МОЇХ ЗЕМЛЯКІВ"

Книга написана за абеткою, вона великого формату, на 256 сторінок друку, з великим друкарським шрифтом, на першорядному папері та з картоновою обкладинкою, з шістьома фотоілюстраціями при кінці тексту. Картину патріотичного динамізму земляків Снятинщини автор змалював на канві Галичини, в деяких гаслах від упадку Галицько-Волинської Держави та Ягайлонської Польщі, зокрема зосередився на добі Австро-Угорщини, коли Снятинщина під національним оглядом повністю дозріла, що виявилося в часі Листопадового зриву в 1918 році та в творенні ЗУНР. У багатьох гаслах автор змалював дуже вірно завзяту боротьбу ближчих земляків з окупантами „поверсальської" Польщі й заторкнув теж добу московсько-большевицької та німецької окупації.

Процеси розвитку найосновніших українських організацій, установ, інституцій, церковних братств, політичних партій, культурно-освітніх інституцій, економічно-торговельних установ, гуманітарних тощо, як теж гасла про шкільництво, жіночі організації, парамілітарні та військові формації, лікарські, адвокатські, музичні, студентські і т. п. — все це автор прекрасно змалював і якнайдокладніше, наскільки дозволили сторінки книги та кошти у зв'язку з її виданням. При багатьох гаслах автор подав словничок назовництва, зокрема надзвичайно прецизно виготував термінологію майже всіх галузів ремесла і прекрасно пояснив усякі фахові та народні терміни. Багато гасел автор присвятив усяким установам адміністрації, яка від упадку Галицько-Волинської держави була в руках різних окупантів, що намагалися засимілювати споконвічних мешканців Снятинщини, або стерти їх з лиця землі.

Українську самобутність — право на духове й матеріяльне життя завзято відстоювали не тільки визначні індивідуальності Снятинщини, не тільки організації, товариства й установи, але й основна маса селян, міщан та дрібні ремісники, в щоденному й буденному житті. І цей динамізм українського патріотизму Снятинщини Михайло Бажанський змалював якнайвірніше в кожному гаслі цієї знаменитої праці та зумів зобразити нещадну боротьбу земляків своєї вужчої батьківщини з окупантами-загарбниками. „Так як зло і добро віддалені від себе діяметрально, так були вони віддалені від себе — борці за свою свободу і окупанти. І це стало основою цієї енцик лопедії", — відмічує автор у Післясловi.

Мова в цій книзі, як і попередніх виданнях М. Бажанського, дуже добра й майже без помилок, хіба що закрався термін „Європа" (замість Европа) та ще дещо. Без сумніву, мусіли трапитися деякі недоліки, Сіям (замість Сіон, ст. 72), а менші недоліки, це перекручення прізвищ деяків учителів (Круп'як замість Курп'як, Михайлевський замість Михайлецький і т. п.) у списку вчителів Снятинщини, що неповний, а вже далеко неповний список дивізийників. Слід бо відмітити, що Михайло Бажанський працював над книгою сам, без нічиєї допомоги, коли над енциклопедією, звичайно, працює кілька спеціялістів, мав велетенські труднощі в пошуках за матеріялами й часто мусів звертатися за інформаціями до живучих ще в діяспорі земляків. А людська пам'ять звичайно коротка. А коли брати до уваги, що Бажанський був не тільки автором, видавцем, адміністратором, навіть експедитором, то „нек Геркулес контра плюрес". Проте вив'язався із свого завдання блискуче і його книга „Творчий динамізм патріотизму моїх земляків" буде неоціненим вкладом у скарбницю нашої науки, зокрема буде вдячним посібником для істориків, які в майбутньому писатимуть про цей чарівний закуток Покуття-Снятинщину.

Збірник про славну Снятинщину, що вилонила зі себе великі постаті політики, літератури, мистецтва, шкільництва, військовости, кооперації і т. п., на жаль, не пощастило видати друком. На цьому заважили деструктивні впливи всяких скептиків і малькотентів, мовляв, всякі реґіональні збірники це безпотрібні дрібниці, забуваючи, що саме з дрібниць складається велике діло. Тому Михайло Бажанський, своїми цінними працями, врятував престиж Снятинщини і якщо Господь продовжить йому віку, сподіваємося привітати нову його працю „Постаті Снятинщини" (наголовок ще не устійнений).

Микола Лівицький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

XXIII

Події у зв'язку з Другою світовою війною

Вище згадувалося про те, що уряд УНР пробував вияснити, які пляни щодо України має гітлерівська Німеччина. Ці спроби вияснення дали дуже неґативні результати. Ніяких позитивних плянів у напрямку підтримки боротьби українців за відновлення суверенної української держави політики третього Райху, а тим більш сам Гітлер і його найближче оточення, не мали. Віддання на поталу Карпатської України ще більше укріплювали уряд УНР у своєму неґативному до Німеччини наставленні. Чутки про пропозиції Гітлера полякам, що вони можуть отримати вільну руку щодо України, а Німеччина візьме під свою „опіку" північ Совєтського Союзу, — теж не віщували нічого доброго (поляки на ці пропозиції не пішли). Крім того, уряд УНР мав відомості з довірочних джерел, що Німеччина Гітлера заключить договір приязні з СССР, а пізніше, якщо ця „приязнь" минеться, матиме щодо України виразно колоніяльні пляни. Тому поодинокі особи з уряду чи його співробітники прагнули уникнути попасти до рук окупаційних німецьких військ, щоб мати можливість далі провадити на міжнародному форумі незалежну українську політику.

Одній частині уряду, тій, що перебувала в Чехо-Словаччині, не пощастило вирватися із сфери німецької окупації, бож події розгорнулися блискавично. Але ще перед цим, на останньому з'їзді БУД-у перед війною, на початку 1939 року, було постановлено, що якщо ті частини уряду УНР, які перебувають у Чехо-Словаччині і Польщі, знайдуться у таких обставинах, що не зможуть вільно діяти, ту всю відповідальність за дальшу акцію уряду УНР переймає на себе частина уряду, що перебуває у Франції, в Парижі. Тоді випрацьовано зміст документу, яким президент А. Лівицький передавав всі прероґативи на час свого перебування у „невільних" обставинах голові уряду В. Прокоповичеві. Цей документ, підписаний президентом А. Лівицьким, перевіз до Риму і передав його довірочною дорогою далі до Парижу співробітник уряду інж. Семен Нечай (не так давно помер у ЗСА). Це на підставі цього документу проф. Вячеслав Прокопович проголосив, що він тимчасово вступає у виконування обов'язків президента УНР в екзилі і призначає новий уряд з головою проф. О. Шульгином на чолі (до уряду входили ще генерал О. Удовиченко, І. Косенко та інші). Уряд під головуванням О. Шульгина і за апробатою тимчасового президента В. Прокоповича склав заяву, що він у воєнному конфлікті між Німеччиною з одного і Францією, Англією і Польщею з другого боку стоїть по боці західних альянтів. Під час нападу СССР на Фінляндію проф. Шульгин відбув подорож до Гельсінок, порушуючи там справу створення української армії, яка разом з Фінляндією мала б боротися проти Москви.

Але... події знову ж таки розвивалися блискавично. Війна з Фінляндією скінчилася ганебною поразкою Совєтського Союзу, що мусів відступити від своїх намірів. Коли німці — теж майже блискавично — окупували Францію, то членам уряду УНР не пощастило вирватися до Англії або принаймні до Еспанії. Проф. О. Шульгина заарештували німці і він сидів майже рік у німецькому концентраційному таборі. В Прокопович деякий час перебував в неокупованій частині Франції (де владу справляв уряд у Віші), а потім повернувся до Парижу і звернув президентові А. Лівицькому передані йому уповноваження, бож і сам знайшовся в тому самому становищі, що й А. Лівицький. В своєму листі до А. Лівицького (вже під час німецько-совєтської війни) В. Прокопович, між іншим, писав: „Шкода мені, що з моїх починань нічого не вийшло. Але ще більша шкода, що й Ви, як бачу, діяти неспроможні"...

Автор цих рядків у половині серпня 1939 року приїхав до Варшави із спеціяльною місією від голови уряду В. Прокоповича. Ця місія звучала коротко: „за всяку ціну виїхати до невтральної країни". Ця місія була дуже легкою. Не маючи ніякого, як уже згадано вище, довір'я до Німеччини Гітлера, трудно було йти до поляків і казати їм, що члени уряду УНР хочуть покинути територію Польщі, бо не вірять у спроможність Польщі відбитися від німецького нападу. Тим більше, що поляки в тому часі поперше не вірили ще, що Німеччина розпочне війну, а подруге таки збиралися мужньо боронитися і не лічилися з такою швидкою поразкою, не передбачаючи нападу з боку Совєтського Союзу 17-го вересня 1939 року, себто в сімнадцять днів після нападу з боку німців. Договір Молотов-Рібентроп змінив наставлення польського уряду. Але... події знову ж таки покотилися блискавичним темпом.

Пізнього вечора 3-го вересня на помешканні проф. Р. Смаль-Стоцького відбулося побачення през. А. Лівицького з польським віцеміністром закордонних справ Арцішевським. Цьому останньому було сказано вже без жадних недомовлень, що члени уряду і велика кількість його співробітників хотять виїхати до Румунії і далі на Захід. Було домовлено, що 4-го вересня проф. Смаль-Стоцький прийде до польського міністерства закордонних справ із цілим списком осіб, що мають виїхати з Польщі. Мали виїхати през. А. Лівицький з родиною і члени уряду В. Сальський, Смаль-Стоцький, А. Яковлів та ще цілий ряд співробітників установ, які співпрацювали з урядом УНР. Коли Арцішевський попрощався, то ми втрьох (А. Лівицький, Смаль-Стоцький і я) ще довго укладали список осіб, що мали б виїхати з Варшави в напрямку Румунії. Була вже пізня година вночі.

Коли проф. Смаль-Стоцький на другий день вранці (4-го вересня) прийшов до польського міністерства закордонних справ, то там було порожньо. Лише на подвір'ї горіли папери міністерства, що їх вивезти вже не було як. Вночі прийшов наказ про негайну евакуацію: всі виїхали, в тому числі і Арцішевський. Думаючи над цією справою, не вважаю, що можна мати якийсь жаль до поляків, зокрема до п. Арцішевського: становище на фронті було таке безнадійне, що польський уряд сам не міг провести більш-менш правильної евакуації, а Арцішевський, виїжджаючи вночі, хіба вже не міг турбуватися про те, що станеться з нами...

(Продовження буде)

Відбудеться п'ятий етнічний фестиваль в Ню Джерзі

Трентон, Н.Дж. — Секретар стейту Ню Джерзі Джейн Бурджіо повідомила, що п'ятий з черги етнічний фестиваль в Ню Джерзі відбудеться в Ліберті Парку, Джерзі Сити, в суботу і неділю, 10-го і 11-го вересня 1983 року, в часі між 11-ою ранку і 6-ою вечером.

У фестивалі візьмуть участь усі етнічні групи стейту Ню Джерзі і вони можуть виставляти свої народні вироби, етнічні страви та виступати з танцями, співами та іншими мистецькими виявами свого народу. Усі виступи та столи на виставки, як і вступ до парку чи паркування, є даром та за них не будуть вимагати ніяких оплат.

В цьому році вперше цей фестиваль розпічнеться великим походом народів, в суботу 10-го вересня о год. 1-ій по полудні. Усі національні групи будуть маршувати у своїх народних строях з національними прапорами попри трибуни де будуть стояти представники стейту та окремих етнічних груп.

Фестиваль влаштовує Дорадча етнічна комісія губернатора стейту Томаса Кейна і його бюро для етнічних справ, щоб підкреслити цей найбільший різнородний етнічно стейт в ЗСА, в якому живе і працює понад 100 різних груп та організацій.

Зголошення до участи у мистецьких виступах і виставках народної творчости та продажі страв, приймає бюро етнічних справ у стейті Ню Джерзі, Трентон, Н. Дж., 08625 найпізніше до 15-го липня ц.р. Office of Ethnic Affairs/Ethnic Advisory Council, New Jersey Department of State, State House CN-300, Trenton, N.J. 08625, Tel. (609) 984-1900.

Стейтовий парк Ліберті находиться біля виїзду ч. 14 Б. Ню Джерзі Тирнпайку. Він має прегарний вид на море і Статую Свободи, як теж відновлену залізничну станцію, де колись приїздили перші емігранти, а сьогодні є місцем, де відбуваються фестивалі. Організатори надіються, що фестиваль притягне багатолюдну масу етнічних груп стейту Ню Джерзі.

Ще один український лікар

Д-р Роман Клос.

25-го травня ц.р. українська лікарська професія поповнилася новим членом, а для родини д-ра Олександра і Анни Клосів це було велике свято. В той день їхній найстарший син Роман здобув ступінь доктора медицини в Північно-Східньому Медичному коледжі в Огайо. Раділи з ним також і два його молодші брати Мирон і Зенон, які теж в дорозі осягнути професійні звання. Обидва вони студенти дентистики в стейтовому огайському університеті.

Д-р Роман Клос народився 23-го квітня 1957 в Абердіні у стейті Мериленд, де його батько відбував військову службу, після закінчення якої родина переселилася до Клівленду. Роман закінчив там початкову школу св. Йосафата, а потім з відзначенням пройшов середню школу св. Ігнатія. Передмедичні студії він закінчив в університеті Нотр Дам, де крім того він відзначився як добрий футболіст. У 1979 році він був прийнятий на медичні студії в Північно-Східній Медичний коледж в Рутставні, Огайо, який він закінчив з найвищими оцінками. Він був теж між двома відсотками тих, що успішно пройшли крайовий медичний іспит. Шпиталь ім. Генрі Форда прийняв його, і з липня 1983 року він почне там п'ятирічну спеціялізацію в хірургії.

Д-р Роман з відзначенням закінчив школу українознавства, був членом-виховником СУМА, брав участь у всіх молодіжних акціях. Крім успішної футбольної діяльности в університеті Нотр Дам, він довгі роки був визначним змагуном спочатку молодечих, а потім дорослих дружин УСТ „Львів".

М.Д.

Сенат Саскачеванського університету відвідав Відділ славістичних студій.

Гості і господарі під час відвідин

У час, коли студентські вписи на університетських курсах україністики і взагалі славістики спадають, загрожуючи навіть самому дальшому існуванню цих програм, Славістичний відділ Саскачеванського університету за минулий рік збільшив свої вписи на 43 відсотки. Це був найбільший приріст з усіх відділів Саскачеванського університету.

Причиною цього успіху не є якесь винятковe зацікавлення серед саскачеванських студентів курсами україністики, чи славістики, радше ці зміни зайшли в наслідок реорганізації Славістичного відділу і його програм і курсів навчання. Якщо ці зміни мали успіх у Саскачеванському університеті, можна сподіватися, що підхід і досвід з цих старань можна було б використати і в інших університетах.

В основному зміни в програмі мали за ціль пристосувати курси Славістичного відділу до якнайбільшого числа інших факультетів та відділів, уможливлюючи в такий спосіб майже кожному студентові університету вибирати і вписуватися на ці курси. У зв'язку з цим у додатку до регулярних мовних курсів та курсів літератури в оригіналі для студентів-спеціялістів впроваджено було нові курси більш загального характеру.

З огляду на те, що переважаюча більшість студентів різних наукових факультетів не має ані часу на повні мовні курси, ані не виявляє зацікавлення до них, уведено було цілу низку коротких курсів вільного вибору, т. зв. „півкурсів", які кожний студент може включити у свою програму. Навчання в цих курсах провадиться англійською мовою, а тематика охоплює різні аспекти культури, включно з курсами літератури в англійському перекладі.

Часто буває, що студенти які, деколи і випадково, зацікавлюються культурою даного народу, потім готові посвятити належний час і працю для вивчення мови того народу. Щоб уникнути конфлікту з їх головними програмами у розписах годин і уможливити якнайбільшому числу студентів, як також і вільних слухачів з-поза університету, вписатися на них, ці нові курси викладаються вечорами.

Рівночасно було розгорнено широку компанію реклямування відділу, його програм і курсів, не тільки серед студентів, але також серед професорського складу та адміністрації університету добре поінформування котрих має значний вплив на популяризацію певних програм. Особливо ефективними засобами у цій кампанії виявилися різні стінні афіші, що були розвішані по цілому кемпусі, реклямуючи поодинокі курси, як також і кольоритні ілюстровані брошури, в котрих описані програми і курси відділу.

Тому що пересічний студент не знає, що славістичні студії собою представляють, було вирішено зосередити увагу на поодиноких мовних програмах, головно на україністику, до якої існує найбільше зацікавлення, і яка має найкращу перспективу на розвиток у західній Канаді. Між іншим з огляду саме на це, розглядається можливість змінити і назву відділу на Відділ україністики і славістичних студій.

Поновлення угоди обміну між Саскачеванським університетом та Чернівецьким університетом в Україні, і поширення числа студентів-учасників літніх курсів у Чернівецькому університеті з п'яти на десять кожного року теж спричинилося до піднесення зацікавлення студентів до україністики. Понад 120 студентів подало було аплікації на цьогорічну програму.

В наслідок цих змін і реклями, як також і послідовного культивування членами відділу впливових представників адміністрації, і активної участи у різних університетських комітетах та підприємствах, значно зріс профіль та престиж відділу на кемпусі. Ознакою признання праці та ефективности Відділу славістичних студій можна вважати недавнє відвідання відділу членами університетського сенату. Адміністрація вибрала саме цей Відділ, щоб показати сенаторам, як приклад успішної праці з мінімальними ресурсами. Штаб Відділу славістичних студій включає Р.Франко, голова, В. Буйняка, Ю.Фотія, сесійних викладачів З. Погорецького (проф. Відділу антропології) та В. Лабач.

Ю. Ф.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

„Пальці на струни, очі на мене..."

Олексій Пошиваник

Недавно з великою приємністю я побачила фотографію в пресі Ансамблю Юних Юних Бандуристів ОДУМ-у у Чикаго. Там широко описано їх працю й історію існування, однак нічого не згадано про самого мистецького керівника, - який дав їм ті бандури в руки, навчив гри і вивів цей ансамбль на сцену, додавши вартісну одиницю до наших імпрез. Тому, знаючи його добре, я хочу зробити деякі доповнення.

Кожної суботи по полудні у залі православного собору св. Володимира з коридору вже авторитетний, але й лагідний голос: „пальці на струни — очі на мене", разноситься чарівний звук бандур — української пісні й легке числення акордів, або зауваги; потім знову линe пісня грімко, однаково, в такт. Це є власне проби бандуристів, тих малих кобзарят (деякі з них ще малі й тяжкої їм тримати бандуру, але вони тим не зneoхочуються)

Ні зливний дощ, ні глибокий сніг — навіть гарні соняшні дні не є перешкодою у науці бандури. Де лежить той магнет і чар до науки, що молодь приходить на проби точно, сама розставляє крісла і готова сидить на місцях та з увагою чекає наказу інструктора — „пальці на струни — очі на мене"?

Потім слухняно витримують вони дві години вправи, а перед виступами багато більше часу проводять на вправі гри на бандурі. Хто їх так зачаровує, притягає і тримає уважність 30-ти молодих бандуристів? Цим чарівником і душею юного ансамблю є ще молодий скромний, симпатичний - Олексій Пошиваник (титулів він ніяких не любить). Це дійсна гарна людина, яка не школує ні часу, ні труду для поширення кобзарського мистецтва, для української молоді й української громади, як також часом є нагода і чужинцям зарепрезентувати українське кобзарське мистецтво.

Пан Олесь, я люблю його так називати, є провідником української молоді — голова Центрального Комітету ОДУМ-у, віцепрезидент каси „Самопоміч", учитель школи українознавства, діяльний член кількох громадських комітетів, один із кращих репортерів (дописувачів) і фотографів у Чикаго. Він також майстер — збудував дві бандури, на них грають менші діти, поки не дістануть великої. Він теж цікавиться і спортовими авта́ми.

Поза всім тим пан Олесь знаходить час, енергію і терпеливість учити молодь гри на бандурі та керувати ансамблем. Вислідом його праці-ми бачимо цей ансамбль на імпрезах з успішними виступами та читаємо про них у пресі.

Є багато любителів бандури, бо вони уміють і люблять грати, чому ні! — це чудовий інструмент, дасться любити, але дійсним любителем є той, що вчить цього чару, мучиться при передаванні цінного матеріялу, щоб вичарувати тони з дитячих рук. Учити малих дітей — це тяжкий і повільний процес. Треба бути дійсним любителем мистецтва, бо не всі „великі бандуристи" хочуть „тратити час з дітьми". Однак, невтомний О. Пошиваник навпаки, заохочує, організує і дає тим дітям знання. Він твердить, що раз прищеплена любов до бандури з дитинства ніколи не зникне, ніхто не зможе відібрати чи знищити тієї любови до рідного інструменту.

Кажу невтомний, але він, напевно, втомлений щоденною працею і всіма іншими вимогами життя. Одначе, в суботи і вечорами провадить навчання гри на бандурах. У суботи вже в 11-ій год. ранку О.Пошиваник є на місці. На столах довкола лежать уложені бандури, щоб їх настроїти. У кожної 56 струн, а їх там коло 30-ти. Вже вид тих інструментів чарує око і радує душу. Струни їх виблискують радісно, аж просять, щоб ударом пальців оживити їх до гри (бо дуже влучно Улас Самчук, автор книжки про бандуристів, назвав їх живими струнами"). Вони все будуть живі, як довго наша молодь буде їх уживати і продовжувати навчання. Власне невтомний О.Пошиваник це робить, його учні не лише грають, але також співають. Він сам їх вчить, що не є легко, бо не всі діти звикли до співу. Їм тяжко стежити за пальчиками, а тут ще кажуть горлом працювати, широко рот відчиняти.

З кожною дитиною О.Пошиваник переробляє окремо, якщо це потрібно, бо не усі однаково здібні, й нові члени мусять доганяти тих, що вже вміють. Він це знає, терпеливо навчає, каже повторяти аж до осягнення досконалости. Видно, що молодь любить і поважає свого учителя, бо витримує усі його накази і завваження і скоро вчиться.

Вчитель знає, коли треба похвалити, а коли посварити, а коли й по головці погладити.

Пригадує час, коли він був комендантом одумівських кобзарських таборів у Канаді, де він, крім комендатури, бачучи слабших, повільних учнів, брав їх набік та окремо підтягав їх в науці з бандурою.

Пан Олесь твердить, що до диригентури та керівництвом ансамблю він не готувався — казав, що „досить у нас диригентів", але силою обставин, крім інших обов'язків, рятуючи ситуацію, йому довелося братися і за цю працю. Раз згадав, що жалує, що коли була нагода під час перебування маестра Г.Китастого в Чикаго, він не використав цієї нагоди скористати з досвіду маестра, а тепер підтягається самотужки і на курсах для інструкторів.

Одначе, дивлячись на пророблену працю із молодими бандуристами, бачимо їхні виступи, можна тільки подивляти і гратулювати О. Пошиваникові за осягнений успіх, бо в короткому часі, починаючи від одиниць, зумів зробити вартісний, багаточленний ансамбль молодих бандуристів. Це завдяки терпеливій праці й витривалості.

Я знаю, я бачила, бо мала щастя бути одною з його учениць, ні мій старший вік, ані погрублі пальці не були перешкодою для нього, — щоб мене навчити гри. Шкода тільки, що не завернемо роки, щоб бути однією з тих надійних учениць, які мають нагоду вчитись і виступати під керівництвом О.Пошиваника.

Пан Олесь каже, що це перші кроки юного ансамблю, що він разом з молоддю виросте на відповідний рівень. Його мрія — це щоб бодай кілька з його учнів бандуристів досягнули вершин і стали членами Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка та продовжували кобзарську працю.

Знаючи О.Пошиваника, напевно його бажання здійсниться, бо нині посіяна пшениця — завтра богаті жнива.

Ірена Бараник

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

Фіналісти в групі чоловіків (зліва) Андрій Хархаліс і Адріян Кутко отримують чаші з рук д-ра І. Флиса (перший зліва) і В. Кваса.

кількох років успішних змагань в групах юнаків. У півфіналах А. Хархаліс переміг свого колишнього тенісового учителя Юрія Савчака, коли цей відмовився від дальшої гри з огляду на погоду після програного першого сета 5-7, а А. Кутко елімінував минулорічного фіналіста Дениса Чорнія, 6-3, 7-6. В цій групі не докінчили своїх змагань через горяч ще Юрій Вальчук (проти А.Кутка) і Корнило Чорній (проти А. Хархаліса) у чвертьфіналах.

У групі молодших сеньйорів, в якій стартувало сім змагунів, перше місце здобув Олег Богачевський перемогою у фіналі над Юрієм Грабцем, 7-6, 6-1. Третє місце здобув Олесь Попович.

У групі старших сеньйорів чашу Союзівки і пропам'ятний трофей д-ра Володимира Ленця відвоював від Зенона Снилика Олександер Олинець, перемагаючи у фіналі 6-3, 6-0. У півфіналах О. Олинець елімінував Константин Беня, 6-0, 6-1, а З. Снилик Бориса Кучинського, 6-3, 6-3.

У шестичленній групі жінок Таня Савчак перемогла у фіналі Катрусю Таращук, 6-1, 6-2. У півфіналах Т. Савчак елімінувала Мирославу Богачевську, 6-0, 6-0, а К. Таращук Ліду Савчак, 6-4, 1-1 (не могла скінчити змагань через фізичну перевтому).

У групі юнаків різного віку, в якій змагалось шість хлопців, успіх свого батька О. Олинця повторив його син Евген, перемагаючи у фіналі Павла Телюка, 6-3, 6-2. У півфіналах Е. Олинець переміг Марка Надбережного, 6-0, 6-2, а П. Телюк Ігора Надбережного, 6-4, 2-6, 6-1.

Усім фіналістам нагороди вручили головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис і головний радний Володимир Квас. Турніром що його влаштував КЛК, проводила комісія в складі: інж. Роман Ракочий, ст., Ярослав Рубель, інж. Ю. Савчак і З.Снилик.

Черговий турнір на Союзівці — це змагання у подвійній грі в суботу і неділю, 6-го і 7-го серпня ц.р.

В ПРАЗНИК ВЕРХОВНИХ АПОСТОЛІВ СВВ. ПЕТРА І ПАВЛА
у вівторок, 12-го липня 1983 року
ПРИПАДАЄ СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого Найдорожчого ЧОЛОВІКА

бл. п. д-ра
Петра Богданського
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

відправляться:

в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. о год. 8:30 ранку;
в церкві св. Івана Хрестителя у Випані відправить Всеч. о. О. Панасюк;
в церкві св. Володимира в Ґлен Спей відправить Всеч. о. С. Клепарчук;
в церкві св. Володимира в Гемстед, Н. Й. відправить Всеч. о. Е. Шараневич;
в церкві св. Варвари у Відні відправить Всеч. о. Олександер Дзерович;
в Вінярд, Саскачеван Всеч. о. Іван Стухляк;
та обіцяв відправити Їх Ексцеленція Владика Михаїл Гринчишин.

В глибокій жалобі —
ТАЇСА БОГДАНСЬКА з Родиною

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що дня 3-го липня 1983 р., ненадійно, упокоївся в Бозі мій Найдорожчий ТАТО

бл. п.
КОНСТАНТИН ШОНК-РУСИЧ

народжений 3-го червня 1915 р. у Житомирі, Україна.

ПАНАХИДА — в середу, 6-го липня 1983 р., о год. 7й-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН — в четвер, 7-го липня 1983 р. до Церкви-Пам'ятника св. Андрія в С. Бавнд Бруку і похований буде на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — ІГОР
ОЛЯ

Відбулися Збори УКОРН Вибрано нову Управу

Український Католицький Осередок Релігійного Навчання з Владикою Іннокентієм

19-го травня у Чикаго, в приміщеннях Реколекційного Дому св. Йосифа відбулися річні Загальні збори Українського Католицького Осередку Релігійного Навчання (УКОРН), під час яких вибрано нову управу осередку в складі: о. Андрій Чировський (Чикаго)-предсідник; с. Кляра, ССПДМ (Стемфорд)—заступник; сестра Естера, ССПДМ, (Торонто)—секретар-скарбник. У нарадах брали участь представники шістьох Українських католицьких епархій Північної Америки: Філядельфія, Стемфорд, Чикаго, Торонто, Вінніпег і Едмонтон.

Крім праці над виданням україномовної катехитичної серії „З Нами Бог", УКОРН займається тепер двома іншими проєктами—продукуванням звуко-зорових матеріялів про українську літургійно-духовну спадщину та виданням каталогу існуючих катехитичних матеріялів для вжитку в українських церквах. Ці останні два проєкти випливають з інтенсивного процесу аналізи потреб нашої Церкви з точки зору епархіяльних директорів катехизації.

З'їхавшись до Чикаго на Річні збори, представники два повні дні присвятили для роздумування над душпастирськими потребами УКЦеркви, особливо звертаючи увагу на стратегії, які можуть застосувати епархіяльні бюра катехизації поодиноко та співпрацюючи в Українському Католицькому Осередку Релігійного Навчання, щоб довести до духовного розвою вірних напередодні тисячоліття хрищення Руси-України.

Директори катехизації з кожної епархії звітували про позитивні, вдалі програми, які проведено в данній епархії. Чи то вишкіл світських катехитів, чи започаткування нових катехитичних програм для дорослих, чи підсилення існуючих, чи дошколи учителів, усі успіхи заохочують інші епархії до дальшої праці. Присутні з'ясували конкретні потреби в своїх епархіях. Найчастіше виринала проблема браку вистачаючих звуко-зорових матеріялів про український обряд та нашу духовість. Рівнож нема наразі каталогу існуючих катехитичних матеріялів, чи то друкованих чи звуко-зоревих. Ці два моменти були підхоплені під час плянувальної сесії. Створено комісії, які опрацюють дані ділянки.

Наступні Збори УКОРН відбудуться в Пітсбурзі в жовтні 1983 року.

Н. Н.

Кислотний дощ...

(Закінчення зі ст. 2)

кола фабрик, почали будувати високі на 100 стіп і більше комини. Однак перерахувалися, бо струї вітрів в атмосфері підхоплюють ці гази і несуть їх сотки миль дальше. І так, обраховують, що приблизно 70 відсотків теперішніх кислотних опадів у західній Канаді, включно з північносхідніми стейтами Америки, беруть свій початок в індустрійних центрах Огайо і інших середущих стейтах Америки. Подібна ситуація є в Західній Европі. Атлантійські вогкі вітри несуть сірчані кислоти з англійської індустрії до Голляндії, Данії, Швеції і Норвегії. Рівнож вони засягають Німеччину і Швайцарію. Не краще є у Східній Европі. В Україні, куди західні вітри, звичайно приносять дощі (а східні-посухи), ті самі вітри тепер скидають разом з дощем і снігом отруйні сірчані кислоти з індустрійних центрів Східньої Німеччини, Польщі, Чехо-Словаччини і Румунії. „Смолоскип" (том 5, число 18) за 1983 рік подає, що сьогодні в Україні осідає з дощем приблизно два і півмільйони тонн сірчаних й інших отруй з тих „братніх" комуністичних країн. Це є в додатку до отруйних випарів що підіймаються у повітря з власних індустріяльних центрів, що їх розбудовано на території України.

Міжнародний характер кислотної проблеми є і головною причиною, що дотепер ще не знайдено її успішної розв'язки. В Европі Швеція і Норвегія вже від років безуспішно доказують Англії шкоду, що її індустрія наносить їхнім лісам і водам. Одначе Англія вперто відмовляється від вини і не виказує охоти завести у себе потрібну контролю. Вони, одначе, не дають за вигране. Сьогодні Швецію і Норвегію підтримують інші країни Західньої Европи, включно з Канадою.

Рівнож на американському континенті Канада від років приписує американській індустрії більшість шкоди, що її вона спричиняє канадським лісам, рікам і озерам. Безпосередньо перед кінцем своєї каденції президент Картер був підписав домовлення із Канадою, обіцявши обнизити хемічні занечищення повітря. Одначе з приходом президента Регена цю справу дещо сповільнено. Американські урядовці твердили, що замало ще відомо про причини кислотного дощу і потрібно більше дослідів. Одначе останні потягнення у Вашінгтоні вказують на зміну на краще.

Затвердивши Д. Ракелсгавза на становище голови федеральної Агенції охорони довкілля (ЕРА) у травні, ц. р., презедент Реген, при переліку проблем занечищення довкілля, поставив справу кислотного дощу як першу проблему, що її треба конечно розв'язати. Посилено досліди над причинами і наслідками кислотного дощу. В 1984 році Уряд плянує видати 64 мільйони долярів на досліди над кислотним дощем.

У недавньому обширному звідомленні до Конгресу державні чинники вперше не заперечили доказам, що пов'язують кислотний дощ з отруйними димами з фабричних коминів, але теж і залучили до цього звідомлення мапу, яка показує, що кислотний дощ уже загрожує не лише північносхіднім стейтам, але й великим частинам півдня, південного сходу і заходу ЗСА. Першим ділом, що його Д. Ракелсгавз зробив після того як став головою ЕРА, було те, що він стрінувся з канадським міністром довкілля. Відповідальні чинники предсказують, що в найближчих двох роках проблему кислотного дощу можуть успішно розв'язати.

Мабуть ніяка інша міжнародна проблема так драстично не вказує на конечність спільного діяння усіх народів на нашій землі як справа кислотного дощу. В здоровому довкіллі — здорове життя. Інакше людині може загрожувати повільна смерть.

В СУБОТУ, 2-ГО ЛИПНЯ Ц.Р., у Вашінгтоні відбулась масова антинуклеарна демонстрація, вістря якої було спрямоване проти двох основних справ: нуклеарної політики уряду президента Роналда Регена і його відношення до справ в Центральній Америці, зокрема в Ель Сальвадорі. Демонстрація відбулася під меморіяльною стіною, на якій виписані усі прізвища американських вояків, що згинули у в'єтнамській війні. Деякі ветерами протестували проти надужиття місця для політичних цілей.

СПОРТОВІ ІГРИЩА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Перед відкриттям XII Спортових Ігрищ Молоді в Елленвіллі

Елленвілл, Н.Й. (О.Твардовський) — Воля народам, воля Україні! Пам'ятай про голод 1933 року в Україні! — Під такими кличами пройшли XII Українські Спортові Ігрища Молоді, що їх українське сортове юнацтво називає Олімпіядою. Ця спортова імпреза в багатьох деталях, хоч у скромних умовинах, привчає наше спортове юнацтво до олімпійських звичаїв. Згідно з цим звичаєм, відбулася в суботу вранці, 25-го червня ц.р., церемонія офіційного відкриття: піднесення прапорів, відіграння американського і відспівання усіми учасниками українського гимнів, запалення вічного вогню, відчитання програми і правил та приречення капітанів усіх репрезентацій, в якому, між іншими, юні представники висловили: „Будемо змагатися чесно і завзято на славу нашої поневоленої, але нескореної батьківщини!"

На протязі обидвох днів в суботу, 25-го і неділю 26-го червня, на площі спалахнули веселкою яскраві спортові однострої, в яких з великим завзяттям і посвятою змагалося біля 350 юначок і юнаків та старших відбиванкарів, що репрезентували українські спортові осередки: УСВТ „Чорноморська Січ" з Нюарку, УСО „Тризуб" Філядельфія, СК СУМ „Крилаті" Йонкерс, СТ „Україна" Торонто, Канада, СК СУМ Парма Огайо, УСТ „Львів" Клівленд, Пласт-Нюарк, Ню Йорк Вашінгтон, Пассейк, „Чорноморці", Джерзі Сити, Олбані, СУМ — Ню Йорк, Асторія, Пассейк, Гартфорд. Цим разом прибуло дещо більше батьків, які з неменшим ентузіязмом підтримували своїх дітей в їх виступах.

У суботу відбулися легкоатлетичні змагання, турнір жіночих і чоловічих дружин та гри в трьох вікових групах у копаному м'ячі. По полудні пройшли теж плавацькі змагання. У неділю перед полуднем закінчилися легкоатлетичні змагання, а після полудня гри копаного м'яча і відбиванкового турніру в групах юначок і юнаків.

У неділю вранці відправлено для учасників і проводу Службу Божу.

ВИСЛІДИ ЗМАГАНЬ НА ОЛІМПІЯДІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ЕЛЛЕНВІЛЛІ

ЛЕГКОАТЛЕТИКА

Молодші юначки, 11-14 років: біг 60 м. Х.Літинська (Філядельфія). 8,4,2; М. Перфецька (Н.Й.) 8,7; Д. Тершаковець (Пласт, Нюарк) 8,8. Скок у довжину: Т. Літинська (Філядельфія) 12,2,2; М. Перфецька 11,9,3; Т. Бельфіоре (СУМ, Н. Й.) 10.0.

Скок у височінь: У.Голубець; Т.Менцінська, Д.З. Полянська (усі — Пласт, Нюарк). Стусан кулею: Р. Кігічак, Д.Тершаковець, (Пласт, Нюарк), Х. Пенджола (СУМ, Н. Й.).

Старші юначки — біг 100 метрів: М.Савицька — 13.7; Д.Полянська 13.8 (обиді Пласт Нюарк); Л.Білинська 14.8 Біг 400 метрів: Д. Полянська 1,13,0; Н. Глушко (СУМ, Йонк.) 1.25, 0; Н.Закамарок (СУМ Нюарк)1. 26.0. Скок у довжину: Д.Полянська 12,5; М.Савицька 10.2 Л.Білинська 10,0.Стусан кулею: У.Голубець, О. Грицак, Н.Дац (усі Плас Нюарк). Гінці 4x100 метрів: Пласт, Нюарк, Пласт, Вашінгтон.

Молодші юнаки, — скок у довжину: Р.Гомоней (СУМ, Гартфорд) 14.6; М.Томашевський (СУМ, Н.Й.) 14.4; П.Колінський (СУМ, Гартфорд) 14.3. Скок у височінь: І Павлюк, М.Качай (обидва „Тризуб"), І.Стецько. Стусан кулею: М.Ардан, Д.Кохански (СУМ, Йонк.), О. Коханський (СУМ, Йонк.). Гінці 4x100 м.: СТ „Україна" Торонто 1:03,9, СУМ, Йонкерс 1:07, 2, 3.СТ„Україна" „Б" 1:16, 0.

Старші юнаки, біг 100 метрів: Л. Раковський (Пласт, Вашінгтон) 11.10. А. Пенцак 11.5; А. Данченко (Пласт, Вашінгтон) 11.7. Біг 400 м. Л. Раковський 59.2; Ф. Голінатий (Ч. Січ) 60.0; А. Данченко 61.1. Біг 600 м.: С. Голінатий (Ч. Січ) 2,28,0; Л. Раковський 2,38.0; Т. Боднар (Сум, Аст.) 61.1. Скок у довжину: Л. Раковський 17.3; М. Гнатишин (СУМ, Н. Й.) 17.2; І. Стецько 17.0. Скок у височінь: А. Пенцак, А. Данченко, І. Стецько. Мет диском: Л. Раковський Ю. Микитин, М. Гнатин. Стусан кулею: Микита, С. Кобилецький, І.Станько. Біг 4x100 м.: Пласт Вашінгтон, СУМ, Ню Йорк, СУМ, Асторія. Біг 1500 м.: С. Голінатий 5:16; Л.Раковський 5:17; Ф.Голінатий 5:18.

Кінцевий показник клюбового точкування плавацьких змагань

	Точок
Пласт, Ню Йорк	41
СТ „Україна" Торонто	37
Пласт, Олбані	15
УСВТ „Ч.Січ" Нюарк	13
СУМ Ню Йорк	13
СУМ Гартфорд	6
СУМ Йонкерс	3
СУМ Пассейк	1
СУМ Балтимор	1

У плавацьких змаганнях, що їх провів д-р Р.Слиж, взяло участь усіх 18 змагунів.

Відбиванковий турнір — жіноча група кінцевий показник табелі гор

	Точок
УСТ „Львів" Клівленд	**7:1**
Пласт, Пассейк	5:3
УСВТ „Ч.Січ" Нюарк	4:4
СУМ, Ню Йорк	3:5
СУМ Пассейк	1:7

Найкращою змагункою турніру була К. Оленчук „Львів" Клівленд.

Група чоловіків „А"

УСО „Тризуб" Філ.	4:2
УСВТ „Ч.Січ" Нюарк	4:2
Пласт „Чорноморці"	4:2
СУМ „Крилаті" Йонкерс	0:6

В односетівці за 2-ге місце групи „Чономорці" перемогли „Ч.Січ" 16:14.

ГРУПА „Б"

Пласт „Чорноморці" II	4:0
СУМ, Ню Йорк	2:2
СУМ, Пассейк	0:4

У півфіналах „Тризуб" елімінував дружину СУМ, Н.Й., а „Чорноморці" І своїх побратимів „Чорноморців" II. У фіналі „Тризуб" переміг „Чорноморців" 14:16, 15:14, 15:16 і, таким чином, здобув звання чемпіона. Найкращим змагуном турніру вийшов І.Костецький „Тризуб"

Група юначок

СУМ, Ню Йорк	4:2
СК СУМ „Крилаті" Й.	4:2
Пласт, Нюарк	3:3
Пласт, Вашінгтон	1:5

Група юнаків

Пласт, Вашінгтон	7:1
СУМ, Ню Йорк	6:2
СУМ, Гартфорд	3:3
СК СУМ „Крилаті" Й.	2:4
СУМ, Асторія	0:6

Найкращими змагунами турніру вийшли: Д.Міщук СУМ, Ню Йорк, і А.Данченко, Пласт, Вашінгтон.

ТУРНІРИ КОПАНОГО М'ЯЧА ГРУПА МОЛ. ЮНАКІВ 12 РОКІВ І НИЖЧЕ

	Точок	Ґолів
СТ „Україна" Торонто	6:0	11:1
СК СУМ „Крилаті"	3:3	4:5
УСВТ „Ч.Січ" Нюарк	3:3	3:6
УСО „Тризуб" Філя	0:6	2:8

Найкращим змагуном турніру вийшов З.Зарезка СТ „Україна" Торонто.

ГРУПА ЮНАКІВ 14 РОКІВ І НИЖЧЕ

УСО „Тризуб" Філядельфія	2:0	3:1
УСВТ „Ч.Січ" Нюарк	0:2	1:3

Найкращим змагуном в цій групі вийшов Я. Твардовський.

ГРУПА СТАРШИХ ЮНАКІВ 19 РОКІВ І НИЖЧЕ

СУМ, Парма	4:0	4:0
СК СУМ „Крилаті" Й.	2:2	2:3
УСВТ „Ч. Січ" Нюарк	0:4	0:3

Найкращим змагуном в юнацькій групі вийшов З.Фаріон, СУМ, Парма.

В загальному XII Ігрища пройшли вдало й успішно, що треба завдячувати Управі УСЦАК-Схід й тим представникам спортових осередків, що допомагали в переведенні турнірів. Сприяла цьому теж чудова погода. В складі Проводу Ігрищ працювали: М.Стебельський, голова УСЦАК-Схід; Я.Козак — заступник; Д. Бобеляк — секретар; О.Напора — фінансовий і провідник відбиванкових турнірів; М.Шміґель — головний суддя; мгр Є. Гановський, гол. вер. Комісії; О. Твардовський, пресовий референт; Б.Шашкевич, провідник змагань; Я.Петрик, технічно-організаційний; Р.Куціль, голова УСЦАК, почесний член Проводу Ігрищ; О. Колодій, легкоатлетика; д-р Р.Слиж, плавання; Я.Сосяк, турнір копаного м'яча; В.Костик, господарський референт.

Перед офіційним закриттям XII Ігрищ, Провід вручив переможцям трофеї і медалі, що їх уфундували Братські Союзи і українські фінансові установи: УНСоюз, УБСоюз, СУК „Провидіння", Кредитівки „Самопомочі" з таких міст: Нюарку, Джерзі Сити, Ню Йорку, Пассейку, Філядельфії і Щадниця Філядельфії.

О.Твардовський

У КАНАДІ ВИДАНО ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ С. КУЗЬМЕНКО

Торонто, Онт. — У 1981 році, тут, виданням Об'єднання українських письменників „Слово" вийшла 64-сторінкова збірка поезій Світляни Кузьменко п.з. „Вічний проростень"; надруковано цю збірку в канадській друкарні „Київ"; обкладинку до неї виконав маляр Мирон Левицький.

Книжку — в ціні 3 доляри 50 центів — можна набути, написавши на адресу: „Vichnyi prorosteń", 40 Brentwood Rd., North Toronto, Ont. M8X 2B7, Canada, або її можна купити в українських книгарнях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ЛИПНЯ 1983 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 2-ій по пол., в церковній залі св. Йосафата, зі звичайним порядком нарад. Просимо членів прибути, вирівняти чл. вкладки і забрати дивідендові чеки. — Ст. Васьків, предс., Т. Кубарич, фін. секр., С. Мартинюк, кас., М. Завадецький і С. Приймак — члени Управи.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ВАРВАРА МАКСИМИЧ, член УНС Відд. 76-го ім. св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж., померла 20-го травня 1983 р. на 87-му році життя. Нар. 1895 року в Україні. Членом УНС стала в 1939 році. Залишила у смутку похресницю Катерину Грінляв, та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 24-го травня 1983 року в цвинтарі „Евергрін" в Гиллсайд, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Юлія Демчук, секр.

МИХАЙЛО СЕРЕДЕНСЬКИЙ, член УНС Відд. 266 ім. І. Франка в Амстердамі, Н.Й., помер 8-го квітня 1983 року на 95-му році життя. Нар. 1888 року в селі Романів, пов. Сянок, Україна. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку три дочки — Катерину Адамс, Марію Саскович, Еву Нолен з родинами, сина Вілліяма з родиною, шестеро внуків і п'ять правнуків. Похорон відбувся 11-го квітня 1983 року на цвинтарі св. Василія в Бродалбіні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Варшона, секр.

